GAZETA LWOWSKA.

W Piątek **Nro. 131.** 14. Listopada 1823.

Wiadomości kraiowe.

C. K. Rząd kraiowy podał do umieszczenia następuiący

Patent.

My Franciszek I. i t. d. i t. d. i t. d.

Zważywszy, iż z różnicy zasad, podług których stosunek wartości monet w Królestwie Naszém Lombardzko-Weneckiem kursuiących ustanowiony został, dotkliwe straty dla handlu publicznego wynikaią, i że połączenie Królestwa tego z innemi częściami Naszéy Monarchii, wymaga iednozgodności w systemacie menniczym, przeto postanowiliśmy zaprowadzony we wszystkich kraiach Naszych systemat menniczy rozciągnąć także i na Królestwo Nasze Lombardzko-Weneckie, maiąc iednak wzgląd na właściwe stosunki tego Państwa i podział monety tamże wybiiać się maiącéy podług stopy dziesiątkowéy; oraz teraźnieysze przepisy względem Ligi i Cechy wagi monet, zachowuiąc.

Rozkazuiemy przeto, aby od dnia ogłoszenia ninieyszego Patentu Naszego, następuiące przepisy, iak dalece te dla samego Królestwa Lombardzko-Weneckiego nie są wyraźnie ograniczone, w całym obwodzie Monarchii Naszéy moc prawa miały, oświadczamy oraz wszystkie dawnieysze rozporządzenia względem wybiiania monety i wartości monet w obiegu będących, za zniesione, iak dalece one z ninieyszemi przepisami nie zgadzaią się.

§. 1. Stopa konwencyyna przyięta do bicia monet srebrnych i prawny stosunek wartości złota i miedzi w dziedzicznych kraiach Naszych postanowiony, służyć odtąd wyłącznie będzie za posadę bicia monety i oznaczenia iéy wartości, także i dla monet złotych, srebrnych i miedzianych w Królestwie Naszem Lombardzko-Weneckiém kursuiących.

§. 2. Dla łatwieyszego zastósowania téy stopy menniczéy do wagi miarowéy, która w wybiianiu monety, w naszém Królestwie Lombardzko-Weneckiém zachowana będzie, stanowiemy następuiący stosunek wagi miarowéy, do wagi Wiedeńskiéy ze ścisłego porównania wzięty:

Funt miarowy, równać się będzie trzem markom, dziewięciu łótom i czterdziestu ośmiu wagowym fenikom Wiedeńskiéy wagi markowéy, a iedna Wiedeńska marka równać się ma dwóm uncyiom, ośmiu groszom, sześciu granom i czterdziestu cztérem setnym częściom grana wagi miarowéy.

§. 3. Według tego funt miarowy wybity będzie na monetę we wszystkich naszych mennicach, w wartości następuiącéy.

a) Funt szczérego złota w wartości 1307 Złotych 20 kraycarow, czyli 3922 nowych Austryiackich Lirów.

b) Funt szczérego śrebra w wartości 85 Złotych i 31 kraycarów, czyli 256 nowych Austryiackich Lirów i 55 setnych części.

c) Funt miedzi w wartości iednego złotego 54 284/1000 kraycarów, czyli 5 nowych Austryiackich Lirów, i 71 42/100 centezymów.

§. 4. Jednostka monet, w Królestwie Naszem Lombardzko-Weneckiém bić się maiących, będzie śrebrny pieniądz pod nazwiskiem »Lira Austryiacka« zawieraiący w sobie cztéry denary, trzy grana, i 30 25/27 setnych części grana wagi miarowéy, a składać się ma z dziewięciu dziesiątek szczérego śrebra i iednéy dziesiątki przydatku miedzi. Pieniądz ten podzielony będzie na sto części (centezymy) a wartość iego porównywaiąca z monetą podług stopy konwencyynéy wybitą, stanowi się na dwadzieścia kraycarów, zaś z Walutą dotychczasową Włoską, na ośmdziesiąt siedm centezymów stopy menniczéy Włoskiéy.

§. 5. Przy Austryiackich monetach złotych i śrebrnych, i przy wspomnionéy dopiero, iednostkowéy monecie śrebrnéy Lirą nazwanéy, będą ieszcze w Królestwie Naszem Lombardzko-Weneckiem następuiące monety wybiiać się:

W monecie złotey.

1) Sufryn, w wartości 13 Złotych 20 kr. czyli 40 Lirów, ważący 11 denarów 3 gran 32 10/146 setnych części iednego grana.

2) Półsufryn, w wartości 6 Złotych 40 kr. czyli 20 Lirów, ważący 5 denarów 6 gran 66 5/146 setnych części grana.

W monecie śrebrney.

1) Skud, w wartości dwóch Złotych, czyli

)(

sześć Lirów, ważący 25 denarów, 9 gran 85 15/27 setnych części grana.

2) Pół-szkud, wartości iednego Złotego, czyli trzech Lirów, ważący 12 denarów, 9 gran 92 21/27 setnych części grana.

3) Pół-Lira, wartości dziesięciu kraycarów, czyli 50 centezym, ważąca 2 denary 1 grano 65 26/54 setnych części grana.

4) Cwierć-Lira, wartości 5 kraycarów albo 25 centezymów, ważąca 1 denar, 6 gran; 24 21/216 setnych części grana.

Moneta miedziana.

1) Soldo, wartości iednego kraycara, czyli 5 centezym, ważący 8 denar 7 1/2 grana.

2) Sztuka trzy centezymowa wartości 3/5 kraycara, ważąca 5 denarów 2 1/2 grana.

3) Centezyma wartości 1/5 kraycara ważąca 1 denar, 7 1/2 grana.

§. 6. Takowe dopiero wymienione monety złote i śrebrne trzymaiąc w sobie dziewięć dziesiątych części feinowanego metalu, a iednę dziesiątą część przydatku miedzi, bitemi będą; tylko ćwierć Lira będzie miała w sobie Feina sześć dziesiątek śrebra, a cztery dziesiątek miedzi dodatkowey, aby rozciągłość oney zamała nie wypadała.

§. 7. W wybiianiu monety złotey i śrebrney, nie będzie dozwolone żadne zboczenie (tolerancyia) od oznaczonego powyższym paragrafem Feinu metalu. Względnie do wagi tak dalece tylko zayść może zboczenie (tolerancyia), gdy nadzwyżek lub niedochód, w stu sztukach monety złotey, osmey części pieniądza złotego, tego samego gatunku monety, a w stu sztukach śrebrney monety, czwartey części pieniądza śrebrnego tego samego gatunku monety nie przechodzi. Przy biciu monety miedzianey nadwyżek lub niedochód w wadze wynosić może setną część całey wagi.

(*Dalszy ciąg nastąpi.*)

Uwiadomienie.
C. K. Rządu kraiowego.

Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałą z d. 2. Września r. b. i stosownie do przepisów Patentu z d. 8. Grudnia 1820 raczył Józefowi Pfundheller przywiley na robienie peruczek dla mężczyzn i futra z iedwabiu farbowanego pod d. 2. Grudnia 1821 nadany, stoli względnie ostatniego fabrykatu pod d. 12. Sierpnia 1822 cofniony w całey iego osnowie utrzymać. Co w skutek Dekretu wysokiey Kancelaryi nadworney z d. 6. Września r. b. do liczb. 28479 odwołuiąc się do Uwiadomienia z d. 1. Września r. z. do liczb. 48206 do powszechney podaie się wiadomości.

— *Z Wiednia d. 6. Listopada.* —

JO. Xiążę Metternich Kanclerz Domu, Dworu i Stanu J. C. K. Ap. Mci powrócił d. 2. b. m. do tey Stolicy ze Lwowa w pożądanem zdrowiu.

N. Pan naywyższém postanowieniem z Hollitscha pod d. 24. Października r. b. nadać raczył Jędrzejowi Florymundowi Hrabiemu Mercy rzeczywistemu nadwornemu Radcy tayney Kancelaryi Domu, Dworu i Stanu C. K. Szambelanowi i Kawalerowi Król. Węgierskiego orderu St. Szczepana, Krzyż Kommandorski tegoż orderu w dowód upodobania z iego usług i z uwolnieniem tax opłaty.

Kurs Wiedeński z dnia 6go Listopada: Obligacyie długu Stanu 5 procentowe w M. K. 81 1/8. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M.K.———. — Obligacyie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. K. — —. — Certyfikaty na pożycz. z r. 1821 za 100 M. K. ——— Kurs na Augszburg za 100 Kur. 98 1/8 Br. Uso. — Moneta konwencyyna za 100, 249 7/8. — Akcyie bankowe, iedna po 914 ZR. M. K.

Z Tyrolu i Vorarlbergu. — O spustoszeniach, które wezbranie wody w Tyrolu poczyniło d. 13go i 15go Października zawiera Posłaniec Tyrolski następuiące wiadomości z dnia 20go Października, które co do treści udzielamy: »Cała przestrzeń kraiu od wyższego Drauburga aż do Brenner ucierpiała wiele przez wylanie wody d. 13go, 14go i 15go w. m. Woda zniszczyła tam wiele ról i łąk, poprzesadzała góry na inne mieysca, pozrywała mosty i popsuła drogi. Trzy główne potoki doliny Puster połączyły się razem a wystąpiwszy z brzegów roznosiły nieszczęścia i trwogę. Na granicy Karyntyi w obwodzie Lengberg groziła woda zalaniem mieysc St. Chrysanta i Nikolsdorf. Dziki potok spadaiąc ze skały na kościół St. Chrysanta zaledwo całkiem go nie zburzył. Podmulił sąsiedni las a zmieniwszy dawne łożysko, zaczął ryć nowe po polach. W Nikolsdorf zniszczył mur maiący bydź tamą i wielkie szczęście, że całey wioski nie zalał. Inne zaledwo znane wody połączyły się z tym burzliwym potokiem. Okropne spustoszenie zrządziła woda koło Kapaun. Mały potok zrobiwszy się strumieniem leciał ze skały wzniesioney nad Kapaun, pozalewał domy, tylko się ludzie uratowali. Rzeka Drawa płynęła iak bałwanami nasrożone morze i niszczyła wszystko po drodzę. Z Lienz uniosła z sobą 10,000 sążni pól naypięknieyszych. Niedaleko z tamtąd zburzyła całą kupiecką drogę, uratowane na niey budynki winny mieyscowey Zwierzchności oca-

lenie. Koło Abfaltersbach zburzone zostały pola, koło Viersbach zniszczyła Drawa gościńce i niwy. Miasteczko Sillian i okolice iego zalane były wodą. Koło Hof mało się domy niepozapadały. Potok Sextnerski poczyniwszy iuż nie mało szkody po dolinach toczył się ku Innichen, któreto mieysce zalał potém. Po całym Toblach brzmiały nieustannie odgłosy dzwonu wzywaiąc na ratunek. W Weller Saag uratowano domy, ale reszte wszystko stało się pastwą nurtów wezbraney rzeki. W dolinie Praga dwa potoki płynące razem toczyły kawałki drzew i skał urwiska do Rienzy, która zrywaiąc wszystkie mosty wkrótce cały Welsberg zalała, gdzie nie tylko pola ale nawet domy ponnosiła z sobą. Związek gościńcami dotąd iest przerwany i długo tak będzie. Nawet miasto Bryxen w przykrém było położeniu.«

Wiadomości zagraniczne.

Hiszpaniia.

Dowiaduiemy się z doniesienia telegraficznego posłanego przez Marszałka Lauryston do Ministra Woyny z Alcaras pod Lerydą d. 19. Października, że Leryda d. 18. t. m. kapitulowała, a d. 30. miała bydź oddaną.

Aż do urządzenia Król. Hiszpańskiéy gwardyi, gwardyia Szwaycarska Króla Francuzkiego czynić będzie służbę przy Królu Hiszpańskim.

Wyrok oddalaiący ze Stolicy tych wszystkich, którzy byli Oficerami w milicyi ochotników Madrytu, tyczył się wielu znakomitych osób, tak z Grandów, iak i ze stanu handlowego. Z tych niektórzy iuż opuścili Stolicę, a inni zamyślaią dopiero odiechać.

Główna kwatéra była d. 15. Paźdz. w Kordowie, a d. 16. w Corpio.

Gwiazda donosi: »Hrabia Estremadura, któremu dawano przydomek wielce konstytucyynego, przyiął z radością wiadomość o uwolnieniu Króla. Kamienie konstytucyyne pobalano we wszystkich miastach, a obraz Króla noszono po ulicach, chociaż woysko Landerego i Empecinada stoi niedaleko. Z tych ostatni w 500 ludzi pokazał się dnia 13. Października przed Caceres, lecz mieszkańcy tak żywo mu się oparli, że o, dwie mil cofnął się po potyczce z d. 14. t. m., do któréy nawet się kobiety wmięszały. Główny dowódzca prowincyi Murcyi ogłosił miasto Karthagenę w stanie oblężenia, ponieważ iego konstytucyyny Gubernator wzbraniał się na rozkaz Króle otworzyć bramy Francuzkiemu i roialistycznemu woysku. Parlamentarz, który dnia 9. Paźdz. przywiózł wezwanie, przyięty był haniebnemi wyrazy, co większa nawet wystrzałami karabinów. Główny dowodzca wyymuiąc miasto z pod prawa, ogłosił Gubernatora »za zdraycę Króla i nieprzyiaciela praw Królewskich« i wzywa wszystkich ochotników, ażeby się łączyli do oblężenia Karthageny.

Główna kwatera była d. 18. Paźdz. w Aldei del Rio.

Rozpuszczenie woyska Ballesterosa powiodło się zupełnie, a to bez naymnieyszéy przeszkody, mimo, że na chwilę zaczęto mieć obawę. Z początku okazywało to woysko pewne nieukontentowanie, buntowane będąc przez swoich Oficerów; lecz ci ostatni wkrótce opuszczeni zostali od żołnierzy, których podległość potrafili zachwiać na chwilę.

Z Mataro donoszą pod d. 20. Października: »Odkąd rozkaz Króla Hiszpańskiego zawiózł Grand ieden do Barcellony, wciąż lataią parlamentarze to z twierdzy do Francuzkiey głównéy kwatery, to przeciwnie i ogłoszono nieiako zawieszenie broni. Tymczasem wydał Marszałek nowe rozkazy, by przyśpieszyć wszelkie przygotowania do oblężenia, iuż nawet kilka woiennych okrętów, stoiących dawniéy pod Kadyxem, przybyło pod Barcellonę. Jenerał Depres odiechał do Hostalrychu celem wezwania twierdzy. Są domysły, że z końcem tego miesiąca iuż wszystkie Katalońskie warownie uznaią władzę prawego Monarchy.«

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Kapitan Parry, powróciwszy z drugiéy odkrywczéy wyprawy od północnego bieguna zasłabł raptownie na gwałtowną gorączkę, a to z następuiącéy przyczyny. Nieustraszony ten żeglarz powróciwszy zaledwo ze swoiéy pełnéy niebezpieczeństw podróży udał się do pomieszkania swoiéy kochanki, posiadaiącéy całkiem iego serce, a która przed iego odiazdem (r. 1821) wieczną poprzysięgła mu wierność. Któż okryśli iego zastanowienie, gdy dóm iéy zastał zamknięty! Pyta sąsiadów i dowiaduie się, że cała rodzina opuściła Londyn. Nowe pytania odkrywaią mu całą wielkość iego nieszczęścia. Narzeczona iego (uwierzywszy zapewne wiadomościom o nieszczęśliwym losie wyprawy) zawarła inne związki w nieprzytomności swoiego kochanka walczącego z lodami i burzami. Niespodziewana ta wiadomość tak głębokie na iego umyśle uczyniła wrażenie i w taki stan go wprawiła, iż lekarze przez czas długi lękali się o iego życie. Teraz ma się lepiey, a lekarze

spodziewaią się, że za dni kilka zupełnie wyydzie z choroby.

Wspomniony Kapitan sądzi, że nie iest rzeczą niepodobną, ażeby które lato nie roztopiło owych lodych, co tą razą podróż iego wstrzymały, a na wszelki przypadek tego iest mniemania, że nic nowéy wyprawie iego nie byłoby na przeszkodzie. Jest rzeczą godną uwagi, iż nawet w owych zimnych strefach załoga zapada na szkorbut.

Francyia.

Hrabia Pozzo di Borgo i Margrabia Mata-Florida udali się d. 18. Października przez Bordeaux do Hiszpanii.

Udzielamy tu wyiątku z pisma: »Statystyczne postrzeżenia o mieście Paryżu i o Departamencie Sekwany«, wydanego na rozkaz Prefekta: »Miasto Paryż płaci corocznie kraiowi 81 milionów franków. We względzie finansowym i Skarbowéy administracyi rówa się Paryż dziesiątey części całéy Francyi. Pomiędzy nayznakomitszemi artykułami wywiezionemi r. 1821 z Paryża celuią następuiące: Przedmiotów handlu księgarskiego wywieziono za 2,770,820 franków, artykułów mody za 2,600,000 frs., sztucznych kwiatów za 480,000 fr., obrazów za 560,000 fr.; pachnideł więcéy, iak za milion, porcellany za 1,831,000 fr., robót zegarmistrzowskich więcéy, iak za milion, robót złotniczych za 2 milony. W porównaniu z r. 1817 pomnożył się wywóz towarów iedwabnych, lecz we względzie iedwabnych i bawełnianych szalów pomnieyszył się o połowę. Naywidoczniejsze iest ubywanie handlu chustkami, których r. 1819 wyprowadzono w wartości 2 milionów 300,000 fr., a r. 1823 nie więcéy, iak w iłości 330,000 franków. Handel jubilerski iakoteż drobnieyszemi towarami ubył o trzecią część. Przeto handel wywozowy Paryża od r. 1819 do r. 1821 pomnieyszył się o 2 miliony. Miasto Paryż potrzebuie we 24 godzinach wody rozdzielanéy machinami 195,198 hektolitrów i 76 litrów; téyże dostarcza 65 rurowych studzien, 124 studzien źrzodłowych i 28 wodociągów. Liczą w Paryżu 560 piekarzów, 355 rzeźników, 265 handluiących żywnością, 927 restauratorów, oberzystów, traktyierów i garkuchników, daiących iedzenia za pieniądze, 325 pasztetników i torciarzów, 2,331 winnych szynków, 1,466 handlów korzennych, 1,767 handluiących owocami, których wielu iest oraz ogrodnikami, 281 przedaiących mąkę, 787 limoniaderów, 416 szynków gorzałczanych i t. d.; ogółem osób 9,761 maiących sklepy, w których dostanie żywności. Oprócz tego iest tu także 1749 mléczarek stoiących po ulicach. Liczba przekupek maiących budy po sieniach lub na publicznych mieyscach dochodzi niemal do 3,000.«

Włochy.

Donoszą z Vercelli w Piemonckiem, że rzeka Sezia wezbrawszy przez nieustanne deszcze i pozrywawszy wszelkie tamy wstrzymać ią maiące, poczyniła wiele spustoszeń d. 26. i 27. Września. Między innemi zabrała z sobą stary klasztor kapucyński więcéy iak od tysiąca osób zamieszkały. Ludzi uratowano szczęśliwie.

Prussy.

Gazety publiczne umieściły niniesze gabinetowe rozporządzenie, które Król Pruski posłał Ministrowi Woyny:

»Potwierdziłem dnia dzisieyszego woyskowy wyrok, mocą którego Hrabiego Blüchera de Wahlstatt, drugiego Porucznika od 1go pułku huzarów, skazano na trzechletnie więzienie w twierdzy, za poranienie sztyletem aktora Stycha. Występek ten daleko większéy zasługiwał kary. Chociaż większość członków Sądu woiennego osądziła bydź rzeczą przyzwoitą odstąpić w tym przypadku od prawnéy surowości, twierdząc, iż Blücher przymuszony był bronić się, ponieważ przebrany będąc poznanym i schwytanym od Stycha musiał użyć sztyletu, ile, że maiąc słabe siły, nie widział innego sposobu do uratowania swoiego honoru, iednak ganić tylko mogę to z miłnéy strony i naynieprzyzwoicéy uważanie rzeczy. Nie chcę, ażeby Oficerowie Moiego woyska dla utrzymania godności swoiego stanu krwawym odwetem mścili się za urazy, na które sami zasłużyli, ale żądam od nich, ażeby tę godność utrzymali przystoynemi i obyczaynemi postępkami, a zaś, ażeby wystrzegali się takich czynności, które potępiaią prawa moralności i honoru. Zlecam WPanu, ażebyś to obeznaymił woysku, przyczém robię uwagę, że iest to dla Mnie rzeczą bolesną, iż przymuszony byłem tak sławne nazwisko tym sposobem dotknąć.«

»Dan w Berlinie d. 9. Paźdz. 1823.«
(*podp.*) »Fryderyk Wilhelm.«

Redakcyia, J. Bensy; Druk, J. Pillera.